A°. 1826. N°. 25.

ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag den 28 Februarij.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Donderdag, den 23. Februarij.

Opening te elf uren. De laatste notulen worden gelezen en goedgekeurd.

Mevrouw *van Lochteren Stakebrand* geeft bij eenen brief kennis van het overlijden van haren man, lid dezer kamer. Wordt besloten, dezen brief op de gewone wijze te doen beantwoorden.

Is ontvangen eene petitie, en is hulde gedaan van twee boeken, waaromtrent het gewone besluit wordt genomen.

De discussie wordt geopend over den derden titel, II. boek van het Burgerlijk Wetboek, handelende *over den eigendom*; welke titel reeds tweemaal door deze kamer was aangenomen, maar ook tweemaal door de eerste kamer verworpen.

De heer *Nicolaï* ontwikkelt de gronden van denzelven, en zal *voor* de aanneming stemmen.

De voorzitter zegt, dat hij zoo op het oogenblik eenen brief ontvangt van Z. Exc. den secretaris van Staat, waarbij, uit naam des Konings, aan de vergadering wordt te kennen gegeven, dat Z. M. toestemt, het laatste gedeelte van art. 11 der wet, op de onteigening, weg te laten, zoo dat de betaling der schadeloosstelling nu gelijktijdig met de in bezitneming zal plaats hebben.

De brief voorgelezen zijnde, vraagt de voorzitter of de kamer verlangt, dat de discussie over die wet, heden aan de orde van den dag, worde voortgezet, dan of zij in de afdeelingen over de nu voorgedragene verandering wil beraadslagen.

Na eene discussie daarover, waaraan hebben deel genomen de heeren *Collot d'Escury*, *de Secus*, *de Meulenaere*, *Donker Curtius*, *Warin*, *van de Kasteele*, *Hooft* en *Byleveld*, wordt besloten, vooreerst, dat men heden zal voortgaan met de discussie, wegens den III. titel van het Burgelijk Wetboek, handelende *van den eigendom*, aangezien de verandering niet tot dien titel betrekkelijk is: wijders wordt in omvraag gebragt het voorstel van den voorzitter ten opzigte van de wet *over de onteigening*. Een en veertig leden verklaren zich *voor* het voorafgaande onderzoek in de afdeelingen, en 41 *tegen*. Wordt op voorstel van den voorzitter, bij het staken der stemmen, besloten, dat de wet nader in de afdeelingen zal worden onderzocht, ten einde alzoo alle verwijt van overhaasting te ontgaan.

De discussie over den *derden* titel van het III. boek handelende *over den eigendom* wordt voortgezet.

Onderscheidene leden verklaren zich tegen art 19, aldus luidende:

» Verdronken landen blijven aan den eigenaar toebehooren. — Niettemin, indien door deskundigen bewezen wordt, dat die landen in staat » zijn om te worden bepolderd of drooggemaakt, en de Koning oordeelt, » dat het algemeen belang zoodanige bepoldering of droogmaking vereischt, » wordt de eigenaar, die weigert zulks te bewerkstelligen of daaraan deel » te nemen, geacht van zijne regten te hebben afstand gedaan, en zullen » die landen alsdan als onbeheerde goederen worden beschouwd."

Men beschouwt dit artikel als inbreuk makende op het regt van eigendommen.

Bij hoofdelijke stemming, wordt deze derde titel van het II. Boek des Burgerlijken Wetboeks met 48 tegen 35 stemmen verworpen.

Zitting van den 24. Februarij.

In deze zitting is beraadslaagd over het ontwerp, betrekkelijk *de onteigeningen ten algemeenen nutte.* De heeren *Donker Curtius*, *van de Kasteele* en *Hooft*, hebben zich voor hetzelve, en de heeren *G. G. Clifford*, *Collot d'Escury van Heinenoord*, *de Stassart*, *de Secus*, *Fokkema*, *de Rouck*, *van Asch van Wijck*, *le Hon*, *van der Goes*, *Warin* en *Reiphins* tegen hetzelve verklaard. Bij hoofdelijke stemming, wordt het ontwerp met 63 tegen 20 stemmen verworpen.

Zitting van den 25. Februarij.

In deze zitting is de discussie begonnen over het ontwerp van wet, betrekkelijk de leening van 20 millioen voor onze overzeesche bezittingen. De heeren *van Brakell*, *G. G. Clifford*, *Corver Hooft*, hebben zich *tegen* hetzelve, en de heeren *Donker Curtius*, *Hooft*, *van Alphen* en *van der Goes*, *voor* hetzelve verklaard.

Wij zullen nader een meer omstandig verslag van deze zittingen geven.

BERLYN, den 21. Februaij.

De hertog *van Wellington* is gisteren naar Petersburg vertrokken.

PETERSBURG, den 27. Feburarij.

Heden namiddag ten een ure, is de baron *Palmstierna*, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Z. M. den Koning van Zweden ten gehoor bij Z. M. de Keizer toegelaten, en heeft Hoogstdenzelven de nieuwe geloofsbrieven van zijnen souverein overhandigd.

— Bij eene ukase van den 23. Januarij (o. st.), gerigt aan het collegie van buitenlandsche zaken, heeft Z. M. de Keizer tot zijnen buitengewonen gezant en gevolmagtigden minister aan het hof der Nederlanden gelieven te benoemen den staatsraad graaf *van Gourieff*, die den post van zaakgelastigde bij hetzelve hof vervulde.

BRUSSEL, den 23. Februarij.

De heer *Clavereau* heeft het dichtstuk van *Feith*, het *Graf* getiteld, in het Fransch vertaald, en die vertaling aan de beroemde Fransche schrijfster, mevrouw *de Genlis*, ter beoordeeling gezonden, van welke hij daarop eenen brief van den volgenden inhoud heeft ontvangen:

Parijs, den 5. November 1825. Ik ben zeer vereerd met uwe keus, mijn heer; ook heb ik, ondanks mijnen ouderdom en mijne menigvuldige bezigheden, mij zeer beijverd, om de kritische aanteekeningen te maken, welke gij verzoekt. Derzelver aantal en bijzonderheden moeten u overtuigen van het genoegen, dat ik gesmaakt heb door mij bezig te houden met een werk, dat voor den lezer zulke harmonische proeven van het vernuft en de talenten des makers oplevert. Ik heb door mijne onbeschroomdheid aan uw vertrouwen willen beantwoorden; en ik ben zelfs streng geweest, wijl ik oordeel dat gestrengheid schuldige pligt is der klassieke beoordeelaars jegens de zuivere letterkunde, waarvan zij de tolken en de verdedigers zijn. Ik hoop, mijnheer, dat gij mij meer verzen zult zenden. Zoo ik er geen meer ontving, zou ik denken dat gij misnoegd op mij waart; dit zou mij grieven en mijnen gelukkigen ouderdom storen. Ga voort, de Fransche taal met de invoering van uitheemsche schatten te verrijken enz.

Mengelwerk.

Aan den Heer Redacteur der Arnhemsche Courant.

In uw Mengelwerk, van Dingsdag den 17. Januarij, las ik, onder de rubriek *Belletten*, de woorden: » Het rampzalig *quaerenda pecunia primum*, enz." dit bragt mij te binnen een vroeger artikel in uw Mengelwerk, waarbij die spreuk meer bepaald is ter toetse gebragt, en waarbij, ter gelegenheid van eene bewering der financiële administratie, dat administrerende Kerkvoogden van patent behoorden voorzien te zijn, is aangetoond, dat het scheen, dat die administratie, dat in uw oog rampzalig beginsel, tot handel-maxime gemaakt heeft. Onwillekeurig geraakte ik hierover aan het nadenken, en ik begon, bij dat nadenken, hoe langer zoo meer over te hellen, om te gelooven, dat inderdaad bij vele financiële ambtenaren de vraag slechts is, of er nog eenig geld voor 's Rijks schatkist te bekomen is, en dat velen het daarvoor houden, dat, zoo daarop maar eenige mogelijkheid is, men niet kiesch naar de middelen behoort om te zien, maar er op af gaan moet, om dat lieve geld meester te worden. In die mijne overtuiging, werd ik vooral bevestigd door een gesprek, welk ik dezer dagen met een jeugdig financiëel ambtenaar (den Ontvanger mijner gemeente) had, die mij overtuigen wilde, dat het *quaerenda pecunia primum* inderdaad niet zoo rampzalig is, maar veeleer de afkeuring daarvan tot den ouden tijd behoort, maar dat men bij meer opgehelderde begrippen daarover geheel anders moest denken en wezenlijk zijne handelingen slechts aan belang en aan de vraag: wat het meeste geeft, behoort te toetsen. Ik beschouwde mijnen man al te verlicht, dan dat ik kon verwachten, eenige mijner ouderwetsche denkbeelden van pligt en zedelijkheid bij hem te kunnen kwijt worden. Ik meende dus op die wijze niet te zullen vorderen, maar maakte hem de opmerking, dat hij mij zou moeten toegeven, dat de wet zoo wel voor den ambtenaar, welken dan ook, als voor den burger, het rigtsnoer moest zijn; doch, hetgeen ik gemeend had, dat mij gaaf zou zijn toegegeven, werd dit echter hier niet, en deze mijne bewering, welke ik tot hiertoe voor zoo waar als een Evangelie gehouden had, werd mij betwist door de stelling, dat een ambtenaar ongetwijfeld zoo handelen moest, dat hij zich *vertoonde* als of hij de wet in acht nam, maar dat de wet een wassen neus was, dat dezelve voor verschillende uitleggingen vatbaar was, en dat de voorname bemoeijing van een financiëel ambtenaar zijn moest, de wet zoo uit te leggen, dat het meest mogelijke betaald werd. Hier dacht ik mijne partij door eene daadzaak te zullen kunnen ter nederslaan, en wees hem, ten bewijze dat het hoofd-bestuur der belastingen wel degelijk de wet ten rigtsnoer neemt, zoo zelfs, dat het, van achter inziende de zaak verkeerd begrepen te hebben, van deszelfs vorige besluiten terugkomt, op hetgeen met betrekking tot de hierboven vermelde vordering, aan administrerende Kerkvoogden in den tijd gedaan, om zich van patent te voorzien, en waartoe enkele op eene niet zeer delicate wijze gebragt zijn, heeft plaats gehad, daar mij bekend was, dat, niettegenstaande die eerste vordering, nader verstaan is, dat administrerende Kerkvoogden van geen patent behooren te worden voorzien: — dan ik wil den verderen loop van ons gesprek, zoo veel mogelijk, letterlijk opgeven.

De Ontv. Hetgeen gij meent, dat mijn gevoelen omverwerpt, bevestigt hetzelve juist, immers is het niet te denken, dat de Administrateur, welke in December 1824 verklaard heeft, dat administrerende Kerkvoogden patent-pligtig zijn, in Maart 1825 *uit overtuiging* juist het tegendeel verklaren zal.

Ik. Ik zie daarin niets strijdigs en alles zal hier afhangen van de gronden, waarop de Administrateur van zijn vorig gevoelen is teruggekomen.

De Ontv. Al weder in mijn voordeel; want bij de laatste beslissing komen geheel geene gronden voor, maar is dezelve enkel gegeven op eene missive (zonder dat gezegd wordt van wie) betrekkelijk het patentregt, gevorderd van administrerende Kerkvoogden, en juist dit doet mij denken, dat het gemelde laatste besluit aan andere beweegredenen, dan aan overtuiging van vroeger te hebben misgetast, is toe te schrijven. Daarbij heeft de Administrateur toch ook tevens gezorgd, dat door deze zijne laatste verklaring 's Rijks schatkist niet wordt benadeeld, want ten zelfden dage is door hem een veel rijker bron voor dezelve geopend, in de gegevene verklaring: » dat alle vetweiders, die hunne voorname professie niet van den eigen- » lijken landbouw maken, aan het regt van patent onderhevig zijn;" en laat mij u hier eens kort ontwikkelen, welk een sommetje dit, in vergelijking van het armzalig patent van een *enkel* Kerkvoogd in *ieder* gemeente, voor 's Rijks schatkist geven zal. Vrij van patentregt voor het [illegible] zijn alleen dezulken, die hunn

voorname professie maken van den eigenlijken landbouw, dat is, van het zelve onder eigen opzigt met den ploeg bebouwen van *bouwlanden*, patentpligtig als vetweiders zijn dus alle de *landbouwers*, of om eigenlijk te spreken, alle de *landlieden* in die vele streken van ons Vaderland, waar derzelver bedrijf zich alleen tot de veeteelt of de cultuur der weilanden bepaalt, en die geene of weinig bouwlanden behandelen, en ook in onze landstreek alle zulke personen, welke weilanden in eigendom of in pacht gebruiken, om daarop eenig vee vet te maken of aan te fokken, dus ook zelfs alle zoogenoemde tabaksplanters, als welke geene eigenlijke landbouwers zijn, ja zelfs (want men moet consequent blijven) bijna alle arbeiders, die toch doorgaans al iets *vetweiden*, al is het dan maar een varken in hunnen boomgaard.

Ik. Het is mij ongeloofelijk, dat zulke verklaring bestaat, en zoo het waar is; indien dezelve reeds in Maart gegeven is, hoe komt het dan, dat in het afgeloopen jaar niemand, zoo ver ik weet, in deze geheele gemeente als vetweider is gepatenteerd?

De Ontv. Ik zal u deze bedenking geredelijk oplossen: Ik heb bij de mededeeling der gemelde decisie den last gehad van den Controleur, om na te sporen, welke personen in de termen daarvan vielen, en dezelve dan een invullings-biljet te zenden, en dezulken, aan wien ik hetzelve zond, in allen gevalle aan hem bekend te maken; hieraan evenwel heb ik zwarigheid gevonden, zoo geheel te voldoen.

Ik. Dat is dan toch, dunkt mij, niet overeenkomstig uw aangenomen beginsel, daar gij hierdoor in der daad 's Rijks schatkist benadeeld hebt.

De Ontv. Het laatste moge in de toekomst waar zijn, aan mijn beginsel ben ik volkomen getrouw gebleven. Ik ben niet genoegzaam bekend met de bijzondere omstandigheden van de inwoners mijner gemeente, en vooral bij de uitbreiding, welke, naar mijn inzien, aan die decisie moest worden gegeven, zou ik den schijn van partijdigheid niet alleen op mij geladen hebben, maar ook wezenlijk den eenen boven den anderen ten onregte hebben bezwaard, terwijl ik daarenboven vermeende, dat door anders te handelen, de belangen van 's Rijks schatkist, die schier boven alles bij ons gelden moeten, meer zouden kunnen worden bevorderd, en hiertoe had ik gewenscht, dat de Controleur begon met in iedere gemeente de zetters op te roepen, om met overleg derzelven te bepalen, welke in deze als patentpligtig te beschouwen waren.

Ik. Dan evenwel twijfel ik zeer of het register dezer patentpligtigen wel groot zou geworden zijn.

De Ontv. Zeker niet, indien het werk onvoorbereid begonnen was, maar wel, zoo (en hiertoe zou ik gaarne hebben medegewerkt) in die zamenkomst de Controleur begonnen had, met als patentpligtig te signaleren eerst dezulken der zetters zelven, welke maar eenigzins in de termen konden vallen; vervolgens op dezelfde wijze derzelver vrienden of bloedverwanten; deze waren wel op 't spoor, en indien de patentpligtigheid van deze maar ferm was volgehouden, dan lijdt het geen twijfel, of alle de overigen, welke in een gelijk geval verkeeren, zouden wel zijn aangeduid: dan eerst zou de verlangde belasting vruchtbaar geweest zijn, dan had dezelve gelijkelijk gedrukt en alle ongelijkheden waren zoo veel mogelijk vermeden.

Ik. Dit mag wezenlijk wel heeten met hart en ziel het er op toeleggen, dat toch niemand vrij loope; maar wat is er dan nu toch gebeurd?

De Ontv. Niets dan hetgeen ik voorzien heb. In deze gemeente is niemand als vetweider gepatenteerd, in eene naburige gemeente slechts een enkelde, en in eene andere daarentegen onderscheidene, daaronder zelfs, die alleen hunne *eigendommelijke* landen beweiden, doch hunne bouwlanden door anderen doen bouwen, van welke nu een kreet tegen willekeurigen en partijdigen aanslag uitgaat, en waar ik zelfs onaangename vergelijkingen heb hooren maken, bij voorbeeld, dat in die gemeente zelve vetweiders van professie, die *daartoe* landen pachten, in eene naburige gemeente zelfs een, die weilanden, om vee vet te weiden, *pacht*, en geen landbouw op de wijze, zoo als gezegd, uitoefent, maar zijne bouwlanden door anderen laat bewerken, zijn over het hoofd gezien, en dat men, zoo men eenen aanslag ambtshalve had willen doen, dan toch hen, wier omstandigheden men volkomen kende, niet had moeten voorbijgaan. Dit alles nu is het gevolg van den verkeerden aanleg dezer zaak. Men schijnt zich trouwens bij den aanslag ambtshalve alleen te hebben willen bepalen tot die personen, aan welke, volgens opgave der Ontvangers, invullings-biljetten gezonden waren; hierdoor nu moest noodwendig ongelijkheid tusschen de verschillende gemeenten ontstaan, terwijl verder, door zulken aanslag ambtshalve aan de zetters *voor te slaan*, in plaats van dan toch ook, volgens art. 22. der wet, dien aanslag eerst met de zetters *te regelen*, ook ongelijkheid in de gemeente zelve moest geboren worden, wijl de Ontvangers veelal buiten het dorp, waar zij wonen, vreemdelingen in de gemeente zijn, en de zetters nu geheel geene gelegenheid hebben, meerdere personen, welke evenzeer in de termen vallen zouden, op te geven, en dus per slot die weinigen, welke belast zijn, klagen, en daarbij dan nog niets noemenswaardig betaald wordt.

Ik. Het komt mij met u voor, dat deze zaak verkeerd behandeld is, en vooral wijl die behandeling tot ongelijkheden, die men inzonderheid in het stuk van belastingen moet trachten voor te komen, aanleiding gegeven heeft, geloof ik dat men anders had behooren te handelen, evenwel, hoe dit zij, nimmer kan men, indien men ambtshalve aanslaan wil, genoeg doen met eenvoudig te volgen de opgaven, welke men ontvangt, maar (het woord *ambtshalve* duidt dit aan) men moet dan die aanslag regelen naar alles, waarmede men, hoe dan ook, bekend is, zonder dat het te verschoonen zijn zou, zoo men eigen vrienden of betrekkingen, welke men weet in de termen te vallen, had voorbij gezien. — Maar dit daargelaten, zoo kan ik mij volstrekt geen begrip maken, van eenen aanslag als vetweider van alle zulke personen, die eenig vee in hunne eigendommelijke of gepachte landen aankweeken, dan wanneer zij niet tevens onder eigen opzigt bouwlanden met de ploeg bebouwen en bewerken, en daar in hunne voorname professie maken? dezulken, welke eene aanmerkelijke hoeveelheid vee aankoopen, met het oogmerk, om hetzelve vet te weiden, en als zoodanig weder te verkoopen, die daarvan een tak van bedrijf of handel maken, mogen als *veekoopers*, ja wil men dan ook, als *vetweiders*, patentpligtig zijn; maar elk patentpligtig te maken, die niet tevens op de wijze, door u opgegeven, den landbouw uitoefent, kan de bedoeling der wet niet zijn. Maar kunnen wij die wet op de patenten zelve niet eens inzien?

De Ontv. Ik heb dezelve bij de hand; zie hier de bepaling, nopens de vrijstelling der landbouwers, in Art. 3. § 1. „Landbouwers, (waaronder ook, de warmoeziers) „voor zoo verre zij de vruchten van de door hen bebouwde landen of tuinen, of de „voortbrengsels van hun vee, niet anders dan in natura verkoopen; — staande het „nogtans aan dezelven vrij, om de melk van hun vee, en de vruchten hunner boom- „of wijngaarden, zoodanige bewerking te doen ondergaan, als waarvoor dezelve vatbaar zijn, en die alsoo verwerkt te verkoopen, zonder deswege zich van patent te „moeten voorzien; — en wordt het laatstgemelde almede toegestaan aan de vlas- en „hennipbouwende landlieden; ingeval zij echter van hun vlas of hennip doek weven, „en daartoe meer dan twee weefgetouwen tevens aan den gang houden, zullen zij van patent behooren te zijn voorzien als wevers."

Ik. Wel, nu dunkt mij dan toch, dat uwe stelling, die gij als het gevoelen der administratie opgeeft, lijnregt tegen de duidelijke letter der wet strijdt, immers dat *landbouwers* in dien artikel niet slechts zijn dezulken, welke eigenlijk *bouwlanden* met den ploeg bebouwen, of onder eigen toezigt doen bewerken, volgt, naar mijn inzien, reeds hieruit, dat onder den *landbouw* in het algemeen verstaan wordt, alle cultuur der landen of gronden, en dus cultuur of beweiden van weilanden ook een gedeelte van den landbouw uitmaakt, maar verder is het toch niet te denken, dat het de bedoeling van den wetgever zal of kan geweest zijn, een gedeelte van de landencultuur, (de eigenlijke bebouwing of bewerking met den ploeg) te favoriseren, en daarentegen alle anderen te bezwaren, daardoor in die streken, waar de voorname werkzaamheid des landmans de bewerking van bouwland is, dezen deswegens van belasting vrij te stellen, en den landman in die streken, waar de voorname professie cultuur der weilanden en vee-fokkerij is, deswegens met eene belasting te bezwaren, om niet te zeggen, dat men thans bijna van geenen landbouwer in deze streken zeggen kan, dat zijne voorname professie bebouwing der bouwlanden is, wijl dit weinig voordeel aanbrengt en de veeteelt en hetgeen daarmede verbonden is, of de cultuur der weilanden, hoofdbedrijf heeten mag. Maar verder ook gemelden artikel zelve ingezien, dan is het, dunkt mij, zonneklaar, dat onder het woord *landbouwers* in de aangehaalde § begrepen zijn alle dezulken, die eenigen tak van gewoon landmansbedrijf uitoefenen, daar niet slechts het woord *landbouwers* in dezelfde § met *landlieden* verwisseld wordt, maar uitdrukkelijk aldaar van voortbrengselen van *vee* en van vruchten van *boom-* en *wijngaarden*, als welker verkoop onder den vrijdom aan den *landbouw* toegestaan, begrepen is, wordt gesproken.

De Ontv. Dit alles neemt, dunkt mij, nog niet weg, dat in gem. § door landbouwers alleen bedoeld zijn, dezulken, die hun hoofdbedrijf van het bebouwen van eigenlijke bouwlanden of van den graanteelt maken, daar ik niet anders uit de door u opgegevene bijvoegingen zien kan, dan dat aan dezulken, doch ook *alleen aan dezulken*, bij derzelver landbouwers-bedrijf, zonder verpligting tot patent, wordt vrijgelaten vee te houden, boom- en wijngaarden te hebben, en de voortbrengselen daarvan, schoon verwerkt, te verkoopen, maar ik geloof niet, dat dit aan eigenlijke landbouwers gegeven voorregt, verder mag worden uitgestrekt.

Ik. Bij zulke redenering plaatst men, dunkt mij, den Wetgever in wederspraak met zich zelven, en dicht hem ongerijmdheden toe; want welken grond toch kan men vinden, om te veronderstellen, dat men juist aan de cultuur der bouwlanden zoo veel faveur heeft willen hechten, met verwaarloozing van andere takken van landelijk bedrijf; dat men aan den eigenlijken bouwman zou toestaan, vrij van eenige patentbelasting vee aan te fokken, en derzelver producten tot boter, ja, kaas verwerkt, te verkoopen, dat men dezulken, die vlas en hennip verbouwen, zou vrijlaten, hetzelve onder gelijken vrijdom met twee weefgetouwen tegelijk, zelfs tot doek te weven, en zulk doek te verkoopen, dat het verder geoorloofd zou zijn onder dien vrijdom, mits bij de eigenlijke bebouwing der bouwlanden, boom- of wijngaarden (die tot den bouw der bouwlanden in geen het minste verband staan) te hebben, en de vruchten daarvan te verkoopen, dat men dezulken, welke op die wijze eenen dubbelen tak van landelijk bedrijf hebben, van belasting zou vrijlaten, en die, welke zich tot een enkel geheel of hoofdzakelijk bepalen moeten, juist *daarom* patentpligtig maken zou.

Verder nog, indien het doorging, dat iemand, die, buiten bebouwing der bouwlanden, alleen of voornamelijk weilanden cultiveert, en vee-fokkerij heeft, niet onder den vrijdom bij meergemelde § begrepen is, dan ook zou uit die §, bij den zin, welken men aan dezelve geven wil, volgen moeten, dat ook zij, die, zonder dat bebouwing van bouwlanden hoofdbedrijf is, boom- of wijngaarden hebben, daarvoor en voor het verkoopen der vruchten daarvan gepatenteerd behooren te zijn, en dat dan ook alle die menschen, welke, zoo als in deze streken de meesten, zonder bouwlanden, kersen- of ooftboomgaarden hebben, en de vruchten daaruit verkoopen, patentpligtig zijn zouden: en zoo men alle landelijk bedrijf, buiten bebouwing van bouwlanden, aan patent onderworpen wil hebben, dan ook kan men de halve landelijke bevolking wel op de patent-kohieren plaatsen, daar dan toch alle tabaksplanters, die geene bouwlieden zijn, hetwelk schier met geenen het geval is, ook voor de tabaks-cultuur, als van den bij de wet voor de landbouwers vastgestelde vrijdom van patent-belasting uitgesloten beschouwd, zouden kunnen worden.

De Ontv. Ik houde het wel degelijk daarvoor, dat met alle grond deze uitbreiding van het patentregt kan en moet gegeven worden; alleen de eigenlijke landbouwer of bewerker van bouwlanden is uitgezonderd, en daarom geloofde ik zelfs, dat dezulken (zoo als in deze streken veelal gebruikelijk is) welke eenig teelland bewerken, zonder het te beploegen, om daarop aardappelen te poten, en dat product te markten of te verkoopen, daarvoor patent behooren te hebben, en ik vind geene reden, waarom ook andere takken van bedrijf ten platten lande niet aan patent zouden onderhevig zijn; waarom b. v. zoude men niet als *mestmaker* of *mestverkooper* patenteren, die, zoo als velen doen, de mest van derzelver vee niet zelf gebruiken, maar gedeeltelijk althans, aan anderen verkoopen; in het algemeen, en dit behoort in het oog gehouden te worden, is het beginsel der patentbelasting, alle menschen, als van nature daaraan onderworpen, aan te merken, en weldadig zou het zijn, zoo dit beginsel streng werd in acht genomen, en men ook den rentenier, om het voorregt te hebben van niets te doen, patent gaf.

Ik. Ik zal hierop alleen antwoorden met den regel: „*Dat te veel bewijst, bewijst niets*," en bij zulke overdrijving geloof ik, dat het beter is, dan verder te redetwisten, dat wij onze woordewisseling over dit onderwerp staken.

Dit gebeurde dan ook; evenwel vond ik ons gesprek belangrijk genoeg, om het u ter plaatsing in uw Mengelwerk mede te deelen, vooral om te doen zien, hoe, zeker tegen de weldadige bedoeling van onzen Vorst, de wetten op de belastingen worden uitgelegd, en hoe daardoor zelfs het landelijk bedrijf wordt belemmerd en gedrukt.

KUNST OM SCHULDEN TE MAKEN EN ZIJNE SCHULDEISCHERS OM DEN TUIN TE LEIDEN.

(Eerste Vervolg, zie No. 16.)

HOOFDSTUK III.

OPVOEDING. — ZEDELYKE HOEDANIGHEDEN.

De Schrijver onderscheidt tweeërlei opvoeding voor hen, die niet behooren tot de klasse der handwerkslieden.

Opvoeding door de boeken. — Opvoeding door de oogen.

De opvoeding door boeken levert weinig geschikte voorwerpen voor zijne kunst; dezelve vooronderstelt blokkers, die het er op toeleggen, om Fransch te spreken als VOLTAIRE en Latijn als CICERO. Zij bestuderen de meetkunde, de starrekunde, enz. Eene fout tegen de taal verschaft hen koorts. Een tijdrekenkundige misslag geeft hun koliekpijnen. Zij kluiven tot de laatste der beenen en botjes van CUVIER en kennen grondig het minste wervelbeentje van DE LACEPÈDE. Wat zal men aanvangen met zulke voorwerpen? Het zijn ware geleerdheids-ratten, bestaande van de broodkruimels van een groot man. Zij leven in een driehoek. Eene proefneming is hun maaltijd, een vraagstuk hun avondeten. Met een verrekijker in de hand gaan zij ter schouwburg in den starrenhemel, en houden soirées in de zonnenstelsels. JUPITER is hun vriend en VENUS

kunne maitresse. Een paar schoenen en een stuk roggebrood, ziedaar genoeg voor dergelijke eenvoudige zielen.

De opvoeding door de oogen is hetgeen meer past aan den man *comme il faut*. Deze vordert slechts een tijd lang schoolgaan. Men leert daar lezen, schrijven, rekenen, en haspelt zich dan verder vrij gemakkelijk door de handen van verschillende Meesters. Al spoedig is men in staat juist te weten, waarin door Professoren lessen worden gegeven; de plaatsen waar de collegien worden gehouden; de namen van hen, die prijzen hebben behaald, enz. Gij doet voorraad op van eene partij wetenschappelijke namen en kunt gemakkelijk onthouden, dat CICERO was een groot Redenaar; VIRGILIUS een Dichter en HORATIUS een rare snaak. Gij hebt tot verzadiging toe gehoord, dat TITUS LIVIUS is woordenrijk; SALLUSTIUS krachtig; TACITUS kort en diepzinnig. Gij hebt liever verkozen dit voor waarheid aan te nemen, dan hetzelve te onderzoeken; maar dit doet er niet toe, gij weet het. Gij weet niet juist, wanneer die notabele personen geleefd hebben; maar gij weet altoos zeker, het waren Romeinen, beroemde mannen van het *oude Rome*. Gij zult hierdoor bewaard blijven, om immer VILGILIUS met D'ARLINCOURT, HARATIUS met ALESSAN DE CHAZET en TACITUS met ALPHONSE DE BEAUCHAMP te verwarren.

Maar onze man *comme il faut* treedt de wereld in, en zijne brave ouders hebben hem bestemd voor een beroep, dat hij nimmer zal uitoefenen. Dit doet niets ter zake. Het is bepaald, dat hij de lessen over het regt zal volgen, en daar de hooge school voor de geneeskunde op zijnen weg ligt, wordt hij in het voorbijgaan bekend met de woorden *Pathe-ologie*, *Ostheologie*, enz., die op de muren staan aangeplakt. Wordt hij tot de geneeskunde opgeleid, hij maakt ligt in den omtrek van het *Pantheon* kennis met een student in de regten, hebbende de vijf wetboeken in de hand, en door dien weg krijgt hij denkbeelden van *adoptie*, *filiatie*, *paternité*. Staande deze leerjaren, doet onze man de meest doorgronde kennis op aangaande de plaatsen, waar men de beste ververschingen kan gebruiken. Hij zal u spoedig doen verstaan, welk onderscheid er te maken valt tusschen *de Rocher de Cancale* en *Very* (twee voorname restauratien te *Parijs*), enz. Hij weet de juiste maat der ingredienten, die er noodig zijn tot het maken van de beste *punch*. Hij kent de geographie van het *Palais Royal* beter, dan MALTHE BRUN die van de wereld. Hij zal u duidelijk en klaar aanwijzen, welke *roulette* het ten noorden beperkt en welke *trente et un* ten zuiden, enz. Hij is kiezer voor het domino-spel, verkiesbaar voor de billard, gezworene in alle kwestien daartoe betrekkelijk; met een woord, hij is een waar burger van het *Palais Royal*. Veertien dagen getrouw bezoek in de koffijhuizen *Valois* en *Lembin*, zijn voldoende tot het opdoen der noodige staatkunde. Gij hoort daar het vóór en tegen, *geappuieerd* door vuistslagen, en in de kennis der voortbrengselen van voorname *publicisten* kunt gij u als doorkneed beschouwen, zoodra gij in staat zijt de werken van BONALD te verstaan. Ziedaar genoeg, wat de opvoeding betreft. Gij hebt nu slechts te zorgen voor de vestiging uwer *denkwijs*. Gij dient er u eene te vormen, die zich schikt naar alle menschen en naar alle omstandigheden, 't geen daarin bestaat, om er volstrekt geen in eigendom te bezitten. Het is intusschen raadzaam tegen over uwe schuldeischers *ultra liberaal* te zijn, zoo zij ultra koningsgezind zijn, en integendeel u ultra koningsgezind te betoonen, zoo zij behooren tot de partij der ultra liberalen, en wel om deze reden: De ultra's worden doorgaans voor suspect gehouden, en uwe schuldeischers zullen u des te gemakkelijker met vrede laten naar mate zij u veronderstellen te zijn onder de bewaking der policie. Zij gevoelen volkomen, dat, terwijl deze u in de gevangenis plakt, zij u niet te gelijker tijd kunnen doen opsluiten te *St. Pelagie*, en gij erlangt eenige ademhaling door de onmogelijkheid van zoodanig dubbeld emplooi. Bij dit een en ander voege men eenige bekwaamheden in het dansen, in het spelen op de viool of fluit, en de man *comme il faut* kan geacht worden te bezitten eene volkomene opvoeding, waarvan het eigendom wordt berekend op 68,000 francs, hierbij gevoegd 32,000 voor zijne ligchaamelijke bezittingen, geeft een kapitaal van 100,000 francs.

HOOFDSTUK IV.

GEMOEDSGESTELDHEID. — INBORST.

De inborst van elk mensch bestaat uit vrolijkheid en knorrigheid. Eene slechte geaardheid ontstaat alleen door eene verkeerde rangschikking van boosheid en scherts. —— Uw deel zij:

Aan knorrigheid . . .	50 pCt.
» vrolijkheid . . .	50 —
	100 pCt. totaal van uwe geaardheid.

Indien gij nu elken dag dit kapitaal op eene verwarde wijs verspilt, dan zult gij u boos aanstellen waar gelagchen moet worden, en lagchen, wanneer het u volkomen vrijstaat knorrig te zijn. Het geheel geheim van een vrolijk humeur of een goeden inborst, bestaat eenvoudig in het maken van een pakje met 50 pCt. grappen en 50 pCt. boosheden. Gij grijpt uit het eerste, zoodra gij met eenig wezen in aanraking komt, en gij ontknoopt het laatste, zoodra gij *alléén* zijt. Hieruit ontstaat, dat gij de hebbelijkheid verkrijgt aangenaam en vrolijk te zijn voor een ieder, en het aantrekkelijke hiervan is onberekenbaar. Uwe gelaatstrekken voegen zich daarnaar: de grimlach heeft zijn vast *domicile* daarop gevestigd, en toont bestendig aan het menschdom zestien van uwe twee en dertig witte tanden. Dit echter vordert oefening en is zeer onderscheiden van het grijnzen eens potsenmakers, die met de eene helft van het aangezigt lacht en met de andere helft huilt. Uwe zaak is, om, of totaal te lagchen of door en door kwaad te zijn. Belangende de boosheden, die gij geheel alleen dient te verteren, zoo zullen er oogenblikken genoeg voorkomen, welke daartoe geschikt zijn. Gij kunt, bij voorbeeld, liggen razen en tieren in uw bed; wanneer gij eenzaam wandelt, of op zekere geheime plaatsen u bevindt, ontlast daar uwe gal, en laat er (des noods) 25 pCt. van uw kwaad humeur. De gelukkigste geesten zijn die, welke van de natuur 100 pCt. kapitaal aan opgeruimdheid hebben ontvangen, en zelfs slapende lagchen. De moeijelijkste te bewerken zijn die, aan wien 100 pCt. aan kwaden luim is ten deel gevallen, en die zelfs in hunnen slaap niet ophouden te knorren. Minder kwantiteit dan het gemiddeld bedrag van 50 pCt. voor het eerste soort, vermag een man *comme il faut* niet te bezitten. De raming van het geheel komt hierop neer:

Ligchamelijke hoedanigheden . . .	32,000 fr.
Opvoeding	68,000 —
Gemoedsgesteldheid en inborst . .	100,000 —
Totaal . . .	200,000 fr.

Ziedaar eene dotatie, welke geene project-wet u ontnemen kan.

HOOFDSTUK V.

DE GELDOPNEMER.

Het is een vaste regel, zegt de Schrijver, *hoe meer men geld opneemt, des te meer heeft men credit*.

Het is door leeningen, dat *Groot-Brittanie* zich heeft verheft tot dien staat van voorspoed welke dat Rijk bezit. Andere Landen volgen dat voorbeeld met het beste gevolg. *Spanje* heeft beleeningen gesloten, (NB. dit heugt ons); *Rusland* wordt door ROTSCHILD geholpen, met honderd millioenen roebels. *Napels* leeft van leeningen, enz. Hetgeen aan de Mogendheden gelukt, kan niet missen aan den man *comme il faut*: tot bewijs kan verstrekken, dat de beroemde PITT zijne groote ontdekking in dit opzigt verschuldigd is aan de volgende geschiedenis, die hem werd verhaald van zekeren SCHNEIDER, wiens naam in *Zwitserland* nog met roem wordt vermeld:

SCHNEIDER woonde in het kanton *Underwald*. Zijn vader overlijdende, liet hem niets na, dan een stapel met ontwerpen van Constitutien; maar de jonge SCHNEIDER had, tot vergoeding, van de natuur ontvangen zeer goede hoedanigheden; hij had zich eene opvoeding door de oogen gevormd, in den trand als in het IIIde Hoofdstuk is ontwikkeld. SCHNEIDER was in de voornaamste huizen wel gezien; hij komt op den inval eene leening te beproeven, en vindt geredelijk het verlangd voorschot van 2000 rijksdaalders, die hem door het huis FREY *en Comp.*, tegen 5 pCt. interest, op wissel voor zes maanden, worden verstrekt. Met deze som begreep SCHNEIDER een aanvang te kunnen maken. Hij gaf te kennen, dat hij een en andere zaken bij der hand wilde nemen; gedroeg zich zoo geschikt; wist zooveel vertrouwen te doen ontstaan, dat hem, twee maanden vóór den vervaldag van den wissel van FREY *en Comp.*, eene nieuwe aanbieding van geld werd gedaan, door den bankier FREULER. Dit aanbod werd aangenomen, en de som bepaald op 3125 rijksdaalders. Het gebruik dier som regelde hij bij budjet als volgt:

Verteering voor zes maanden	1000 Rs.
Aflossing van den wissel ten behoeve van FREY *en Comp.*	2000 —
Interest 6 maanden, à $2\frac{1}{2}$ van 2000 Rs.	50 —
Interest 6 maanden, à $2\frac{1}{2}$ van 3050 —	75 —
	Rs. 3125.

Ten einde nu aan zijn crediet eene blijvende vastigheid te geven, meldt SCHNEIDER zich, twee maanden vóór den vervaltijd des wissels, ad 2000 Rs., aan bij den Heer FREY; geeft te kennen, dat de interest van 5 pCt. hem wat zwaar valt, en dat hij gaarne dadelijk het bedrag onder *escompte* wilde aflossen. — »Zoo, zoo (zegt deze), men ziet wel, »Heer SCHNEIDER, dat gij de zaken verstaat; niets is zekerder dan zijn »eigen papier te *escompteren*, dit is een bankregel; maar zoo het u in »verlegenheid bragt?" »»in 't minst niet;"" »welnu dan, hetzij zoo; maar »onder eene voorwaarde," »»en welke is die?"" »dat gij, geld behoeven»de, u tot niemand vervoegt dan tot mij."

Ziedaar het raadsel opgelost; SCHNEIDER wist behendig de keus zijner geld-schieters te variëeren, om zijn crediet tot alle eerste huizen van *Zwitserland* uit te breiden. Dit gelukte hem in drie jaren tijds, na verloop van welke hij de fondsen moest afwijzen, die men hem allerwege aanbood. Men gevoelt evenwel, dat hij in die drie jaren werkelijk 6000 Rs. aan schulden had gemaakt, daar hij zijne verteeringen tot 2000 Rs. jaarlijks had bepaald; maar dit had weinig te beteekenen, zijn crediet was eenmaal gevestigd, en al had, in 60 jaren levens, het verlies voor de Zwitsers 200,000 Rs. bedragen, dit vond zich met ruime winst vergoed door de zeer uitmuntende levenswijs van SCHNEIDER. Hij was een voorbeeld van orde en activiteit. Hij hield zijne boeken zelve, en wel in dubbelde partij. Elken avond maakte hij zijne kas op, en zou zich niet ter rust hebben begeven, zoo hij zijn *saldo* niet gevonden had. Niets was hem heiliger, dan zijne handteekening; nimmer werd die onteerd door een protest.

Kortheidshalve volg ik den Schrijver niet in zijne breede opnoeming der goede hoedanigheden van zijnen held; onder anderen ook daaruit blijkbaar, dat hij door raad en daad zeer veel heeft toegebragt tot de doelmatige behandeling der melkkoeijen, waardoor thans de zoo overal beroemde *Fromage de Gruyères* wordt verkregen; maar hetgeen ik wenschte in al de *naïviteit* der taal te kunnen overzetten, is des Schrijvers verhaal, wegens het uiteinde van SCHNEIDER. Zie hier hetzelve, zoo gebrekkig als ik in staat ben het te leveren:

SCHNEIDER, zijn einde voelende naderen, en in gemoede overtuigd, dat hij gerust kon sterven, verlangde vooraf zich *faillit* te verklaren, en de *Sindics* de moeite te besparen, om eene vergadering van schuldeischers te beleggen. De laatste dagen van zijn leven werden door hem besteed aan het in orde brengen zijner rekeningen en balansen, waaruit bleek, dat hij, *per saldo*, schuldig was 174,922 Rs., met inbegrip van interest sedert vijftig jaren.

Zijne schuldeischers waren ten getale van ongeveer twee honderd. Hij convoceert hen allen tegen den 6. Januarij 1684. Zij begrepen niet wat dit te beduiden heeft; maar, zoo groot is hunne achting voor den braven SCHNEIDER, dat niet een hunner op de comparitie ontbreekt. SCHNEIDER ligt uitgestrekt op zijn bed; zijn register van loopende wissels heeft hij ter linker-, zijn kasboek ter regterhand, en zijn grootboek voor zich. Zijne twee honderd schuldeischers staan om zijn bed geschaard. Hij begint, met zich te verontschuldigen, wegens de zwakheid zijner stem, die hem niet toelaat zich aan allen duidelijk te doen verstaan, en, na zich een weinig bedacht te hebben, spreekt hij aldus:

» MYNE HEEREN!

»Het oogenblik nadert, waarop het grootboek des levens voor mij »staat gesloten te worden; weldra zullen er zeventig jaren zijn verloo»pen, gedurende welke mijne rekening op hetzelve is aangeteekend. Het »staat niet aan mij de balans daarvan op te maken; de zorg daarvoor »behoort aan de Oppermagt, die register houdt van onze daden. Ik zie »Dezelve reeds gereed de optelling dier *énorme* rekening te beginnen, »en ik schrik te vernemen, voor hoeveel ik dáár in debet ben gesteld."

Op deze droevige voorafspraak halen de 200 aanwezigen hunne zakdoeken uit de zakken, om de tranen van weemoed af te drogen, welke zij storten. De oude SCHNEIDER gaat voort:

»Zoo het mij al niet geoorloofd zij, alhier met mijnen Schepper af te »rekenen, zoo heeft Deze mij echter nog de kracht gelaten, om dit te »doen met ieder van ulieden, mijne Heeren! Zietdaar mijn verzamel»boek; gij ziet, het is ingerigt naar orde van het *alphabet*; het verwijst »naauwkeurig naar de bladzijden van het grootboek, 't geen gequoteerd »en geparapheerd is naar stijl, en waar ieder uwer zijn *saldo* zal kun»nen vinden." (Hier worden op nieuw tranen gestort.)

»Gij zoudt u echter bedriegen, mijne Heeren! zoo gij u verbeeldet, dat, »even als in gewone balansen, alhier een *actief* en een *passief* wordt »gevonden." (Groote beweging van aandacht.) »Dit ware een inventaris, »zoo als gijl. er velen hebt gezien, en waarbij men het *debet* van het »*credit* aftrekt, ten einde het overschietende voor de Erfgenamen te vin»den. Ik heb, helaas! u niets aan te bieden, dan *passief*." (Blijkbare verwondering bij de 200 Kooplieden.) »Vreest intusschen niet, dat gij u »zult moeten te vreden stellen met 30, 20 of 10 pCt. uwer pretentien; »gijlieden, mijne Heeren! zult *niets*, volstrekt *niets*, ontvangen!" (Groote ontsteltenis bij de aanwezigen.) »Mijn vader, de *democraat*, heeft mij,

»bij zijnen dood, niets nagelaten, dan een pakat met *Constitutien.* Ik moest echter leven, en kwam op het groote denkbeeld van het *crediet.* Ik heb ontdekt, dat hetzelve zich vestigt door naauwgezetheid in het betalen van achterstanden. Gijlieden zijt zoo vele bewijzen voor *mijne stelling.* Behoudt gij den minsten twijfel, zoo sla de oogen op mijne rekeningen-courant; ik daag u uit daarin het geringste *abuis* te vinden. Overigens weet ik niet, wat gij meest dient te prijzen, of mijne *uitvinding*, of mijne *gematigdheid*; wanneer gij berekent, dat ik al de kapitalen van geheel *Zwitserland* tot mij had kunnen lokken, en dat ik, door groote naauwgezetheid in de betaling van interessen, die ik uit uwe kassen wist te putten, zeer gemakkelijk bij mijn overlijden een bankroet van 20 millioen had kunnen maken. Doch stelt u gerust, hetzelve bedraagt thans niet meer dan 174,922 rijksdaalders, waarin (dank hebbe mijne *behendige administratie*) gijlieden elk, nagenoeg, voor een gelijk aandeel zijt begrepen. Mijn toeleg is geweest, om steeds zoodanig mijne leeningen in te rigten, dat het totaal derzelven, tijdens mijnen dood, zich verdeeld zoude vinden over een groot aantal en tevens de meest rijke personen. En wat is nu zoodanig verlies voor ulieden, mijne Heeren! in vergelijking van het bewonderenswaardig stelsel van financien, hetwelk gijlieden aan uw Vaderland komt aan te bieden?"

»Ik, nietig sterveling, vind mij veroordeeld, om een bankroet te maken; *maar het Vaderland* sterft niet, en deszelfs onsterflijkheid strekt ten waarborg voor het verheven stelsel van het *crediet.* — Ja! mijne Heeren! het Vaderland kan altoos *leenen*, omdat het altoos blijft *leven.* Dat *Zwitserland* slechts zorge voor de prompte interest-betaling, en er is geen eene reden, waarom dat Land niet te eeniger tijd de kapitalen van de geheele wereld zou meester worden. Oordeelt nu, of elk uwer deze ontdekking te duur komt te staan, daar dezelve u elk niet meer kost dan *een duizend stuks Rijksdaalders.* Na de aanwijzing van eene zoo onuitputtelijke bron van voorspoed voor het rustig *Helvetie*, zou het klein zijn, hierbij nog te gewagen van mijne *Gruyères-kaas.* Indien ik wilde uitweiden, over al het nut, door mij gesticht, ik zou weldra, dit gevoel ik, ulieden ten duidelijkste doen blijken, dat gijlieden, per slot, mijne debiteuren zijt; maar ik wil liever van ulieden scheiden, met het genoeglijk denkbeeld, dat wij volmaakt *quitte* zijn. Ik heb gestrekt tot voorbeeld voor Rijken, tot hulp voor Armen. Ik heb een deel van uwe kapitalen verplaatst en doen vloeijen dáár, waar zij tot een goed gebruik werden aangewend. Ik heb de stapels goud, die Madame *Fortuin* goedgevonden had, rondom ulieden op te rigten, een weinig trachten gelijk te maken. Zij was blind. Ik heb haar, om zoo te spreken, de *cataract* geligt."

Deze zoo geheel onverwachte aanspraak, bragt de aanwezigen in opgetogenheid en bewondering. Elk hunner legt, ten bewijze van vereering en erkentenis, de laatst onderteekende schuldbekentenissen op het bed van den stervenden SCHNEIDER neder. Deze biedt hun eene pen; zij teekenen allen, zonder uitzondering, *VOLDAAN.*

SCHNEIDER, hierop alle de stukken, met zijne zwakke handen, te zamen gebragt hebbende, heft hij die om hoog, als wilde hij dezelven aan de geheele wereld doen zien, en geeft den laatsten snik, onder het uitroepen dezer woorden: *Handel van* Zwitserland! *biedt hulde aan den Standaard van het Crediet.*

SCHNEIDER werd begraven, door zijne schuldeischers, die zelfs een eerezuil op zijn graf hebben doen plaatsen, met het eenvoudig opschrift:

DER ENTLEHNER.

Het was bij dit graf, dat aan PITT, op eene reis door *Zwitserland*, het bovenstaande verhaal werd gedaan. Hetzelve hebbende aangehoord, tot dáár, waar de stervende SCHNEIDER uitroept: »*Ik, nietig sterveling, vind mij verpligt bankroet te maken*, MAAR HET VADERLAND STERFT NIET!" werd de jonge PITT als door ijlhoofdigheid overvallen. Hij liet dadelijk postpaarden inspannen, en vertrok, niet anders roepende, dan: »*Het Vaderland sterft niet!*" welke woorden hij zonder ophouden herhaalde in zijn rijtuig, in de paketboot, en zelfs bij zijne komst in de kanselarij. Men meende, dat zijn Lordschap gek was geworden, tot dat men hem die beruchte leeningen zag tot stand brengen, waarmede *Engeland* den oorlog heeft gevoerd tegen het overige *Europa*, de *Indien* heeft ten onder gebragt, en den val heeft veroorzaakt van NAPOLEON, die ontwijfelbaar nog deftig op zijn troon zoude zitten, had de uitvinder van de *Gruéyres-kaas* niet geleefd.

»PITT (zegt de snaaksche Schrijver verder) heeft geen ander werkdadig aandeel aan den roem van het Engelsch stelsel van financien gehad, dan dat hij aan hetzelve heeft toegevoegd een middel van *amortisatie*, hetwelk gelijk staat met de werking eener pomp, waarmede men de *Teems* zou willen ledig pompen.

(*Het Vervolg hierna*).

ARNHEM, den 28. Februarij.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:

Den 27. Feb. 3. El 8 Palm 5 Duim; gewassen 30 D. gevallen 0 D

Den 28. dito. 3. El 9 Palm 5 Duim; gewassen 10 D. gevallen 0 D

---

† † † Op de Secretarie der Stad *Arnhem* ligt ter visie van de Belanghebbenden een Plan van Aflossing der resterende Stads gevestigde Schulden, gearresteerd bij Koninklijk Besluit van 29 Januarij 1826, No. 87, en bij Publicatie bekend gemaakt, sub dato 21 Februarij ll., terwijl bij eene Publicatie, onder dezelfde dagteekening, zijn opgeroepen alle de houders der Schuldbekentenissen, ten laste van de Stad, die, onverminderd voorgez. plan, zouden verlangen dezelve tegen een' verminderden prijs af te zetten, om die, met uitdrukking van den gevraagd wordenden prijs, aan Burgemeester en Wethouderen aan te bieden.

† § † *JACOB DE VIRIEU*, ONTVANGER DER DOMEINEN, te *Z. Bommel*, is voornemens, als daartoe behoorlijk geauthoriseerd, op Maandag den *dertienden* Maart 1826, des voormiddags te *elf* uren, op het Raadhuis der Stad *Z. Bommel*, voor den tijd van *zes* achtereenvolgende jaren, aanvang nemende den 1. April 1826, en eindigende met den laatsten Maart 1832, publiek te verpachten:

Het Ponten- en Schuiten-Veer, op de Rivier de Waal, *voor de Stad* Z. Bommel.

De Conditien zijn te zien ten Kantore van voornoemden Ontvanger.

AMORTISATIE SYNDICAAT.

ADMINISTRATIE DER DOMEINEN.

EERSTE RESSORT.

Ten overstaan van den Heer *LODEWYK FROWEIN*, openbaar Notaris, residerende te *Zevenaar*, zal, op Maandag den 6. Maart 1826, ten huize van *ADRIANUS HUBERTUS VERMEER*, Kastelein in het Logement *het Hof van Berlijn*, te *Zevenaar*, worden overgegaan tot den openbaren Verkoop van BOUWHOEVEN, alsmede BOUW-, HOOI- en WEILANDEN en RYSWAARDEN, waarvan de omschrijving breeder is vervat in den Catalogus, die daarvan, ten Kantore voormeld, alsmede bij de Ontvangers der Domeinen, in alle Hoofdplaatsen van 's Rijks Provincien, tegen den prijs van *twintig centen*, te bekomen is.

† † † De Notaris Mr. *J. NYHOFF*, *qq.*, zal op Vrijdag, den 3. Maart 1826, des middags ten twee ure, bij den Kastelein *FLORUSSEN*, op de *Steenstraat*, bij *Arnhem*, publiek aan den meestbiedenden, om contant geld, verkoopen:

Alle de SCHAMPPALEN, op den weg der 1ste Klasse, No. 6—8, van *Wageningen* tot *Dieren*, zoo als die bij de respectieve Tolhuizen in Perceelen staan uitgebaakt. Zullende de aanwijzing geschieden door de Tolgaarders en zal de veiling ook plaats hebben in Massa.

§ § § Op Woensdagen den 8. en 22. Maart 1826, beide des namiddags om 3 uren, in de Herberg *de Bonte Koe*, te *Eerbeek*, in de gemeente *Brummen*, zal bij inzaat geveild en verkocht worden:

Eene PAPIERFABRIEK *de Bovenste Schoonmansmolen* genaamd, bestaande in WOONHUIS met annexe 5 HAMER-BAKS-PAPIERMOLEN, twee daarbij staande SCHUREN en nieuwe TUIN, benevens nog vijf Parceelen BOUW-, WEI- en BOSCH-GRONDEN, alles te *Eerbeek* voormeld gelegen.

Nadere informatien zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris *DE KRUYFF*, te *Brummen*; brieven franco.

§ § § Te HUUR om tegen den eersten Mei aanstaande te aanvaarden een fraaije KOEPEL, gelegen even buiten de Velpsche Poort aan den Velpschen Steenweg bij *Arnhem*. Te bevragen bij den Drukker dezer.

§ § § De Ondergeteekende, door aankoop Eigenaar geworden van de Steenbakkerijen te *Lathum*, maakt hiermede het geëerd Publiek bekend, dat van heden af, onder het adres van den *Steenbaas VAN GEYN*, ter plaatse woonachtig, te bekomen zijn alle soorten van METSELSTEENEN, wordende eene prompte en civiele bediening beloofd, door

D. DE HAAS,
te *Zutphen.*

§ § § *In a flourishing Institution for young* GENTLEMEN, *in one of the Nothern Provinces of the* Netherlands, *is desired a Persons of good conduct and morality, possessing a solid knowledge of the Englisch Language, and the necessary qualifications, for being intrusted with the education and instruction of young Persons. The salary is from f 300 till f 400, besides boarding, lodging etc.*

Please to address one's self with franked letters, marked T. to Mr. C. A. THIEME, *Bookseller*, Arnhem.

§ § § In een Huis van Negotie en Expeditie in *Gelderland*, wordt als Leerling gevraagd, een JONGELING van fatsoenlijken huize, eene goede hand schrijvende, en die van zijn zedelijk gedrag goede getuigenissen kan produceren. Men adressere zich met gefrankeerde Brieven onder de Letters KL. bij den Boekverkooper C. A. THIEME, te *Arnhem.*

§ § § Er wordt gevraagd, in de Provincie *Gelderland*, *Vriesland* of *Overijssel*, eene geschikte gelegenheid voor *twee* GEHUWDE LIEDEN, van circa 60 jaren, ter inwoning en verder alles er onder begrepen, wat men verlangt in het jaar. Iemand hierop reflecterende, gelieve, ten spoedigste, zoo specifiek mogelijk, opgave te doen, bij de Boekverkoopers M. SCHOONEVELD EN ZOON, in de Beurstraat, te *Amsterdam.*

§ § § De GEBROEDERS *AUGUST* hebben de eer het Publiek te berigten, dat zij, volgens gewoonte, met een fraai Assortiment LAKENS en CASIMIEREN en BRABANDSCHE KIELEN, de aanstaande Vrijmarkt te *Arnhem* zullen bijwonen. Zij houden zich in ieders gunst aanbevolen, en verzekeren eene prompte en civiele bediening.

*** De Boekverkoopers *SCHALEKAMP* en *VAN DE GRAMPEL*, geven uit en hebben alom verzonden: 1°. PIETER KOERSEMA en ANNA NOOTMAN, *eene Familie-Geschiedenis*, door *C. VAN DER VYVER*, Schrijver van de *Tafereelen uit het Menschelijke Leven*, en van *Deugd en Ondeugd*; van dit laatste is een tweede druk ter perse gelegd.

2°. *G. ENGELBERTS GERRITZ.*, *het Leven en de Daden van den Doorluchtigen Zeeheld* J. Psz. KOEN, *Gouverneur-Generaal, en voornaamsten Grondlegger van Neerlands uitgebreide Heerschappij in de Oost-Indien*, met Portret en Platen. Van *het Leven en de Daden van* J. VAN HEEMSKERK *en* P. PSZ. HEIN, met Platen en Portretten, door denzelfden Schrijver, zijn nog eenige Exemplaren voorhanden en in den loop van dit jaar zal er een tweede druk komen van *het Leven en de Daden van* M. A. DE RUITER. Voorts zal volgen *het Leven en de Daden van de Gebroeders* JAN *en* KORNELIS EVERTSEN.

3°. *EDWARD BLAQUIERE*, Esq., *de Grieksche Omwenteling, haar ontstaan en uitbreiding*; benevens eenige aanmerkingen *over Godsdienst, Zeden en Karakter des Volks.*

*** Bij *C. CAMPAGNE*, te *Tiel*, alsmede bij den Heer *W. BRAVE Jr.*, te *Amsterdam*, en verder alom, is te bekomen:

1°. HANDBOEK *voor Droogisten en Apothekers-Leerlingen*, door *P. J. CAMPAGNE*, Lid der Geneeskundige Commissie van *Gelderland*, enz., en Apotheker te *Tiel*. Dit Werk prijst zich door volledigheid en gemak, tot het aanleeren van een vereischt examen, ten ruimste aan, en maakt vele omslagtige en kostbare werken, in het vak der Botanie en kennis der Droogerijen, overbodig. De prijs is *f* 4 : 25.

2°. HANDLEIDING *tot de systematische kennis, het aankweeken en bewaren van Bloemen.* Dit Werk, van den beroemden *BOUCHÉ*, wordt op den duur door de liefhebbers van Flora als hiertoe in alle deelen zeer voldoende bevonden. De prijs is *f* 1 : 80.

3°. *WERMESKERKEN*, *Nieuwe Fransche Spraakkunst.* *f* 1 : 25.

4°. *Le Fanatisme, par E. W. VAN DAM VAN ISSELT*, 30 Ct.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.